

Beknopte beschrijving Natura 2000-gebieden

(bron: Ministerie van LNV, www.minlnv.nl)

IJsselmeer (Vogelrichtlijngebied)

Het gebied wordt begrensd door polderdijken, de Houtribdijk, de Afsluitdijk en de Friese kust. De grens tussen water en land is hard. Ondiepe delen komen langs de oevers in geringe mate voor, waardoor de litorale ¹⁾ zone geen belangrijke rol speelt in het ecologisch functioneren van het meer. Versterking van deze component wordt bewerkstelligd door de aanleg van natuurontwikkelingsprojecten langs de oevers, zoals de Vooroever Onderdijk en anderen. Het meer wordt voor 80% gevoed door water uit de IJssel. De bodem van het meer bestaat grotendeels uit zand. De waterdiepte is in grote delen circa 5 m met diepere, deels dichtgeslibde oude getijdengeulen. Minder dan 10% van het meer heeft een waterdiepte van minder dan 2 m.

Ketelmeer en Vossemeer (Vogelrichtlijngebied)

Het Ketelmeer is ontstaan door de aanleg van de polderdijken van de Noordoostpolder en Oostelijk Flevoland. Het Ketelmeer bestaat voor het grootste deel uit open, deels ondiep water. In het Vossemeer is een eiland gelegen, genaamd de Zwaan. De ondiepten in het oostelijke deel van het gebied vallen bij laagwater gedeeltelijk droog. Het Ketelmeer heeft in vergelijking met andere Randmeren een klein oppervlak aan riet- en moerasoevers. Langs de kust van Overijssel is een rietmoeras aanwezig. In het Vossemeer is door natuurbouw de gevarieerdheid van de oeverzone versterkt.

Drontermeer (Vogelrichtlijngebied)

Het Drontermeer is in zijn huidige vorm ontstaan door de aanleg van de polderdijken van Oostelijk Flevoland. Het Drontermeer is een langgerekt smal meer. Zo'n 80% van de oppervlakte is ondieper dan 1,5 m. De helderheid van het water is de laatste jaren toegenomen. Er is over een oppervlakte van circa 300 hectare sprake van zicht tot op de bodem. Het water is overwegend van eutrofe (voedselrijke) kwaliteit. De oostzijde van het gebied is begroeid met riet en biezten. In het meer liggen drie eilanden, Eekt, Abbert en Reve. De laatste twee hebben een natuurfunctie. Bij de Abbert is door natuurbouw een open riet- bieztenmoeras ontstaan.

Veluwemeer (Vogelrichtlijngebied)

Het Veluwemeer ontstond bij de drooglegging van de polders Oostelijk Flevoland in 1957 en Zuidelijk Flevoland in 1968. Het is een ondiep zoetwater meer dat gemiddeld 1,2 m en op sommige plekken tot 5 m diep is. In de jaren 1960 was het water helder en werd in het meer een Sterkranswier-vegetatie waargenomen, een zeldzame associatie die is gebonden aan grote wateren. De kranswieren vormden in de zomer en de herfst een belangrijke voedselbron voor Krooneenden. De vegetatie is gevoelig voor verslechtering van de waterkwaliteit (verminderd doorzicht, vermesting) en voor turbulentie door waterrecreatie. Het Veluwemeer werd eind jaren 1960 langzaam aan steeds voedselrijker als gevolg van lozingen van ongezuiverd afvalwater en uitspoeling van meststoffen afkomstig van het oude land. De gevolgen waren overmatige groei van blauwalgen, troebel water en het verdwijnen van roofvissen zoals snoek en baars (oogjagers), van waterplanten en van herbivore watervogels. De gehele levensgemeenschap van het water raakte sterk verarmd. Op diverse plaatsen in het Randmerengebied zijn maatregelen genomen om de waterkwaliteit te verbeteren.

¹⁾ Litoraal: de strook die de overgang van land naar zee vormt. In deze strook neemt de invloed van de zee gaande van laag naar hoog zeer snel af.

Eind jaren tachtig hebben zich weer uitgestrekte velden van Schedefonteinkruid en Doorgroeid Fonteinkruid ontwikkeld. Het duurde echter tot 1997, voordat de kranswervegetatie weer, op bescheiden schaal, tot ontwikkeling kwam. Ook neemt sinds 1992 het aantal driehoeksmosselen op de diepere delen toe.

In het randmeer zijn zes eilanden gelegen. De Kwak, de Ral en de Krooneend hebben een natuurfunctie. De Gelderse oever is grotendeels begroeid met een smalle rietkraag; alleen bij Elburg ligt een rietmoeras (Korte Waarden) dat relatief groot is voor de Randmeren.

Wolderwijd en Nuldernauw (Vogelrichtlijngebieden)

Het Wolderwijd en het Nuldernauw zijn in 1967 ontstaan, toen de dijken van Zuidelijk Flevoland werden gesloten. Het bestaat voor het grootste deel uit ondiep open water. Van de oppervlakte van het Wolderwijd en Nuldernauw is 83% ondieper dan 3 m, 57% is minder diep dan 1.5 m. In het Wolderwijd zijn twee eilanden gelegen met een recreatieve functie, de Zegge en de Biezen. Ter hoogte van Horst bij Harderwijk is met behulp van enige dammen kunstmatige luwte gecreëerd voor watervogels.

Behalve het open water bestaat het buitendijkse gebied uit een kleine strook riet langs het oude land en een smalle strook buitendijkse graslanden met bosaanplant aan de zijde van Zuidelijk Flevoland en langs het oude land (strand Nulde). Eind jaren tachtig hebben zich in het ondiepe water tussen Horst en Harderwijk uitgestrekte (ondergedoken) fonteinkruidvelden ontwikkeld (1989 c. 100 ha, bedekingsgraad 15-100%). Sinds begin jaren negentig zijn evenals in het Veluwemeer kranswieren sterk in opkomst (1996 c. 400 ha, bedekking 15-100%), waardoor de fonteinkruiden weer terrein moeten prijsgeven. Deze ontwikkelingen wijzen erop dat het water weer helderder is geworden.

Veluwemeer en Wolderwijd (Habitatrichtlijngebied)

Het Veluwemeer bestaat uit een uitgestrekt zoetwatermeer, moeraszones en zanden en modderbanken. Het Wolderwijd en Nuldernauw bestaat uit een groot zoetwatermeer met zeer uitgestrekte kranswievelden.